

มาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น (Agreement on Safeguard)

มาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น เป็นมาตรการทางการค้าที่ประเทศผู้นำเข้าใช้ในการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในที่ได้รับความเสียหาย หรือมีแนวโน้มที่จะได้รับความเสียหายจากการนำเข้าที่เพิ่มมากขึ้นมากกว่าปกติ เพื่อเปิดโอกาสให้อุตสาหกรรมภายในของประเทศดังกล่าวสามารถปรับตัวให้สามารถแข่งขันกับสินค้านำเข้าได้

มาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นจะถูกนำมาใช้ก็ต่อเมื่อ หากการลดหรือการยกเลิกการศุลกากรตามความตกลงนี้ ทำให้สินค้าที่ได้แหล่งกำเนิดในภาคีฝ่ายหนึ่ง ถูกนำเข้าไปในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งในปริมาณที่เพิ่มขึ้น ทั้งในด้านปริมาณที่เพิ่มขึ้นจริง หรือปริมาณที่เพิ่มขึ้นโดยเปรียบเทียบกับผลผลิตในประเทศ และก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรง หรือน่าจะเกิดความเสียหายอย่างรุนแรงดังกล่าวต่ออุตสาหกรรมภายในที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน หรือที่แข่งขันกันโดยตรง ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งอาจใช้มาตรการปกป้องดังต่อไปนี้ ในขอบเขตที่มีความจำเป็นน้อยที่สุด เพื่อป้องกันหรือบำบัดความเสียหายอย่างรุนแรง และเพื่อช่วยในการปรับตัวของอุตสาหกรรมภายใน

1. มาตรการลดอากรศุลกากรเพิ่มเติมสำหรับสินค้าตามที่ระบุไว้ในความตกลงฯ หรือ
2. เพิ่มอัตราอากรศุลกากรที่เรียกเก็บจากสินค้า แต่ต้องไม่เกินอัตราใดอัตราหนึ่งที่ต่ำกว่าระหว่างอัตราต่อไปนี้
 - 2.1 อัตราอากรศุลกากรที่เรียกเก็บจริงกับสินค้าของทุกประเทศในขณะที่ใช้มาตรการ หรือ
 - 2.2 อัตราอากรศุลกากรที่เรียกเก็บจริงกับสินค้าของทุกประเทศที่ใช้บังคับหนึ่งวันก่อนวันที่ความตกลงนี้มีผลบังคับใช้

ปัจจัยสำคัญในการพิจารณาใช้มาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

1. ปริมาณการนำเข้าสินค้าเพิ่มขึ้นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็ปริมาณเพิ่มขึ้นจริงอย่างชัดเจน (Absolute Increased) หรือปริมาณเพิ่มขึ้นโดยเปรียบเทียบ (Relative Increased) ระหว่างปริมาณนำเข้ากับปริมาณการผลิตในประเทศ
2. การนำเข้าที่เพิ่มขึ้นนั้น เป็นผลจากเหตุการณ์ที่ไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้าได้ (Unforeseen Development)
3. การนำเข้าที่เพิ่มขึ้นนั้นก่อให้เกิดหรือคุกคามให้เกิด 'ความเสียหายอย่างร้ายแรง' (Serious Injury or Threat thereof) ต่ออุตสาหกรรมภายใน ทั้งนี้ ปัจจัยหลักในการพิจารณาความเสียหาย ได้แก่
 - อัตราและปริมาณการเพิ่มขึ้นของสินค้านำเข้า
 - การเพิ่มขึ้นของส่วนแบ่งตลาดในประเทศของสินค้านำเข้า
 - การเปลี่ยนแปลงระดับการขาย
 - การเปลี่ยนแปลงระดับการผลิต
 - การเปลี่ยนแปลงระดับการใช้กำลังการผลิต
 - การเปลี่ยนแปลงระดับกำไร/ขาดทุน
 - การเปลี่ยนแปลงระดับการจ้างงาน
 - ข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

ความเป็นมาของมาตรการปกป้องและรายละเอียดมาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

มาตรา 19 ของความตกลงแกตต์ 1994 และความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง (Agreement on Safeguards) เปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกสามารถใช้มาตรการปกป้องได้ อาจโดยการเพิ่มภาษีขาเข้า การกำหนดโควตา หรือการกำหนดปริมาณนำเข้าสินค้า เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในที่ได้รับความเสียหายจากปริมาณสินค้านำเข้าที่เพิ่มขึ้น โดยมีหลักการสำคัญได้แก่

1. อุตสาหกรรมที่ร้องขอจะต้องประสบปัญหาจากปริมาณนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นอย่างฉับพลัน และการเพิ่มขึ้นดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะในส่วนของภาคการผลิต การจ้างงาน และผลกำไรขาดทุน

2. ในกรณีที่จะใช้มาตรการปกป้องโดยการกำหนดโควตา ความตกลงฯ ระบุไว้ว่า การใช้มาตรการใด ๆ จะต้องไม่ทำให้ปริมาณการนำเข้าสินค้านั้น ๆ ลดลงต่ำกว่าในระยะเวลา 3 ปีก่อนการใช้มาตรการ

3. ก่อนที่จะนำมาตรการปกป้องมาใช้ ประเทศสมาชิกจะต้องพิสูจน์ได้อย่างชัดเจนว่า มีการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นและก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ

4. ความตกลงฯ ยังกำหนดระยะเวลาการใช้มาตรการไว้ไม่เกิน 4 ปี แต่สามารถขอต่ออายุการใช้มาตรการดังกล่าวได้รวมแล้วไม่เกิน 8 ปี และสำหรับประเทศกำลังพัฒนา เช่น ไทยสามารถยืดเวลาได้ถึง 10 ปี ทั้งนี้ ระบุไว้ว่าอุตสาหกรรมดังกล่าวจะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงตนเอง เพื่อให้สามารถรองรับต่อสภาวะของการแข่งขันภายหลังจากยกเลิกการใช้มาตรการปกป้องนี้ด้วย

5. ทั้งนี้ สมาชิกที่จะใช้มาตรการปกป้องจะต้องแจ้ง (Notify) ให้ WTO ทราบว่าจะใช้มาตรการ รวมทั้งจะต้องเปิดโอกาสให้มีการหารือรับทราบข้อมูลโต้แย้งจากประเทศอื่น ๆ ที่จะได้รับผลกระทบจากการใช้มาตรการด้วย

โดยทั่วไป มาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นมีหลายรูปแบบ มีขอบเขตและระยะเวลาของมาตรการที่แตกต่างกัน มีขั้นตอนการไต่สวน การหารือ การชดเชยความเสียหาย และการกำหนดมาตรการ ทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่แตกต่างกัน สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

ประเภทของมาตรการการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

1. Global Safeguards (SG) คือ

มาตรการปกป้องการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น ภายใต้ความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้องการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นของ WTO และ Article X ของ GATT 1994 ที่ใช้บังคับกับสินค้านำเข้าจากทุกประเทศโดยไม่คำนึงถึงแหล่งที่มาของสินค้า

2. Bilateral Safeguards หรือ Transitional Safeguards คือ

มาตรการปกป้องการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นสองฝ่ายภายใต้ความตกลงการค้าเสรี หรือความตกลงสองฝ่ายอื่น ๆ ซึ่งใช้บังคับกับสินค้านำเข้าเฉพาะจากประเทศคู่ภาคี และใช้กับสินค้าที่อยู่ในรายการสินค้าลด/เลิกอากรศุลกากรระหว่างกัน

3. Special Safeguards (SSG) คือ

มาตรการปกป้องพิเศษภายใต้ความตกลงสินค้าเกษตรของ WTO ที่ใช้บังคับกับสินค้าเกษตรที่ผูกพันไว้กับ WTO ซึ่งนำเข้าจากทุกประเทศมาตรการปกป้องพิเศษ ภายใต้ความตกลงการค้าเสรีที่ใช้บังคับกับสินค้าที่มีความอ่อนไหว (Sensitive) ที่ภาคี 2 ฝ่ายกำหนดร่วมกัน

ขอบเขตและระยะเวลาของมาตรการปกป้องในช่วงการปรับเปลี่ยน

1. ให้ภาคีใช้มาตรการปกป้องได้เฉพาะในช่วงระยะเวลาเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันหรือบำบัดความเสียหายอย่างรุนแรง และเพื่อช่วยในการปรับตัวของอุตสาหกรรม ภาคีอาจใช้มาตรการปกป้องได้ในเบื้องต้นเป็นระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี ระยะเวลาของมาตรการปกป้องอาจจะขยายได้อีกไม่เกิน 2 ปี ทั้งนี้ จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในบทนี้ ระยะเวลาทั้งหมดของมาตรการปกป้องซึ่งรวมทั้งระยะเวลาที่ได้ขยายออกไปดังกล่าวจะต้องไม่เกินหกปี ให้ยกเลิกการใช้มาตรการปกป้องภายในสองปีหลังจากสิ้นสุดระยะเวลาการปรับตัวสำหรับสินค้านั้น ทั้งนี้ ไม่ว่ามาตรการปกป้องนั้นจะมีระยะเวลาใช้บังคับนานเท่าใดหรือมีการขยายระยะเวลาหรือไม่ ห้ามใช้มาตรการปกป้องกับสินค้าใดหลังช่วงเวลาดังกล่าวอีก

2. เพื่อเป็นการช่วยให้สามารถปรับตัวได้ในกรณีที่คาดว่าจะใช้มาตรการปกป้องเป็นระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งปี ให้ภาคีฝ่ายที่ใช้มาตรการดังกล่าวผ่อนคลายความเข้มงวดการใช้มาตรการลงตามลำดับในระหว่างที่ระยะเวลาใช้มาตรการรวมทั้งที่ขยายระยะเวลา

3. ห้ามมิให้ภาคีใช้มาตรการปกป้องมากกว่าหนึ่งครั้งกับสินค้าเดียวกัน จนกว่าระยะเวลาหลังสิ้นสุดมาตรการจะผ่านพ้นไป เท่ากับระยะเวลาที่ได้ใช้มาตรการในครั้งก่อน

4. ภาคีมิควรใช้มาตรการปกป้องหรือมาตรการชั่วคราวกับสินค้าซึ่งภาคีนั้นได้ใช้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่แล้ว ภายใต้ข้อ XIX ของแกตต์ 1994 และความตกลง WTO ว่าด้วยมาตรการปกป้อง และสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มหรือข้อบทที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

5. เมื่อมีการยุติการใช้มาตรการปกป้อง ให้ภาคีฝ่ายที่ใช้มาตรการดังกล่าวเรียกเก็บอากรศุลกากร ณ วันที่มีการยุติมาตรการในอัตราที่ภาคีฝ่ายนั้นได้ กำหนดไว้ในตารางการยกเลิกอากรศุลกากรตามภาคผนวก 2 ของความตกลงฯ เสมือนหนึ่งว่าไม่เคยมีการใช้มาตรการปกป้องดังกล่าวมาก่อน

การไต่สวน

1. ภาคีอาจใช้หรือขยายระยะเวลาในการใช้มาตรการปกป้องได้ ก็ต่อเมื่อหน่วยงานที่มีอำนาจในการไต่สวนของตนได้ทำการไต่สวนผลกระทบที่มีต่ออุตสาหกรรม ซึ่งเกิดจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นจากภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง โดยพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผลผลิต ความสามารถในการผลิต ระดับการขาย กำลังการผลิตที่ใช้ สินค้าคงคลัง ส่วนแบ่งการตลาด การส่งออก ค่าจ้างแรงงาน การจ้างงาน ราคาขายภายในประเทศ กำไรและการลงทุน ไม่มีปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งหรือหลายปัจจัยเหล่านี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาด เมื่อปัจจัยที่นอกเหนือจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นจากภาคีอีกฝ่ายหนึ่งกำลังก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน ซึ่งเป็นผลจากการลดหย่อนหรือการยกเลิกอากรศุลกากรตามความตกลงฯนี้ ห้ามมิให้อ้างว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

2. ให้การไต่สวนภายใต้วรรคหนึ่งเป็นไปตามพิธีการที่เคยถือปฏิบัติ และเปิดเผยต่อสาธารณชนตามที่กำหนดในบทที่ 14 ของความตกลงฯ ให้การไต่สวนดังกล่าวรวมถึงการประกาศให้ผู้มีส่วนได้เสียทั้งหลายทราบและการรับฟังความเห็นของสาธารณะชน หรือวิธีการอื่นที่เหมาะสมซึ่งผู้นำเข้า ผู้ส่งออก และผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ สามารถแสดงหลักฐานและความคิดเห็น รวมทั้งโอกาสที่จะโต้ตอบการนำเสนอของภาคีฝ่ายอื่นและเสนอความเห็นของตน เช่น การใช้มาตรการปกป้องจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือไม่ เป็นต้น เมื่อทำการไต่สวนเสร็จสิ้น ให้หน่วยงานที่มีอำนาจทำการพิมพ์เผยแพร่ผลการไต่สวนข้อเท็จจริงและข้อสรุปซึ่งตัดสินไปตามข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยทันที

3. ในกรณีข้อมูลที่โดยสภาพเป็นข้อมูลลับ หรือเป็นข้อมูลที่ได้ออกให้ถือเป็นความลับ ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปฏิบัติต่อข้อมูลนั้นอย่างเป็นทางการลับ ห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเว้นแต่ได้รับอนุญาตจากภาคีที่เป็นผู้ให้ข้อมูลดังกล่าว ภาคีที่ให้ข้อมูลที่เป็นความลับอาจได้รับคำร้องขอให้มีการสรุปแบบไม่ลับ หากภาคีดังกล่าวแจ้งว่าไม่สามารถสรุปข้อมูลดังกล่าวได้ จะต้องให้เหตุผลถึงการไม่สามารถให้ข้อมูลสรุปได้ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องปิดข้อมูลเป็นความลับตามที่ภาคีขอ และภาคีที่เกี่ยวข้องไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน หรือไม่ยอมอนุญาตให้เปิดเผยข้อมูลในรูปแบบทั่วไปหรือแบบสรุป เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอาจจะไม่รับฟังข้อมูลดังกล่าวได้ เว้นแต่สามารถพิสูจน์ให้เห็นได้ว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง

มาตรการชั่วคราว

1. ในกรณีที่เป็นสถานการณ์วิกฤตซึ่งไม่ใช่กรณีปกติทั่วไปซึ่งความซักซ้าจะทำให้เกิดความเสียหายจนยากเกินที่จะแก้ไข ภาคีอาจใช้มาตรการชั่วคราว หากผลการพิจารณาเบื้องต้นพบว่ามีหลักฐานชัดเจนว่ามีการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นจากภาคีอีกฝ่าย อันเป็นผลจากการลดหรือการยกเว้นอากรศุลกากรตามความตกลงนี้ ได้ก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรง ระยะเวลาการใช้มาตรการชั่วคราวดังกล่าวจะต้องไม่เกิน 200 วัน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของข้อ 502 503 และ 504 ให้คืนอากรศุลกากรใดๆ ที่เรียกเก็บเพิ่มจากการใช้มาตรการชั่วคราวดังกล่าวโดยมิชักช้าหากการได้สวนขึ้นสุดท้ายตามข้อ 504 วรรคแรก ไม่พบว่าการนำเข้าสินค้าที่ได้แหล่งกำเนิดที่เพิ่มขึ้นจากภาคีอีกฝ่ายหนึ่งได้ก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงต่ออุตสาหกรรมภายใน ให้นับรวมระยะเวลาของมาตรการชั่วคราวเป็นส่วนหนึ่งของระยะเวลาการใช้มาตรการปกป้องครั้งแรกรวมทั้งระยะเวลาที่ขยายการใช้มาตรการดังกล่าวตามที่กำหนดในข้อ 503 วรรคแรก ในกรณีดังกล่าว ภาคีที่ใช้มาตรการจะใช้อัตราอากรศุลกากรตามตารางภาษีที่ระบุไว้ในภาคผนวก 2 ของความตกลงฯ เสมือนหนึ่งว่าไม่เคยมีการใช้มาตรการปกป้องชั่วคราวมาก่อน

2. ในการพิจารณาว่าเป็นสถานการณ์วิกฤตซึ่งมิใช่กรณีปกติทั่วไปหรือไม่ ให้ภาคีพิจารณาอัตราที่เพิ่มขึ้นของการนำเข้าสินค้าที่ได้แหล่งกำเนิดจากภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งในด้านปริมาณจริงและในด้านการเปรียบเทียบ รวมทั้งพิจารณาปริมาณโดยรวมของการนำเข้าสินค้าดังกล่าวจากภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเปรียบเทียบกับปริมาณการนำเข้าสินค้าดังกล่าวทั้งหมด ซึ่งเป็นผลจากการลดหรือการยกเว้นอากรศุลกากรที่เรียกเก็บจากสินค้าตามความตกลงฯ

การแจ้งและการหารือ

1. ให้ภาคีแจ้งภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเป็นลายลักษณ์อักษรโดยมิชักช้าเมื่อ

(เอ) เริ่มทำการได้สวนภายใต้ข้อ 504

(บี) พบว่ามีความเสียหายอย่างรุนแรงหรือข้อเท็จจริงว่าอาจจะเกิดความเสียหายอย่างรุนแรง ซึ่งเกิดจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น อันเป็นผลจากการลดหรือการยกเว้นอากรศุลกากรที่เรียกเก็บจากสินค้าดังกล่าวภายใต้ความตกลงนี้

(ซี) มีมติให้ใช้หรือให้ขยายการใช้มาตรการปกป้อง รวมทั้งมาตรการชั่วคราว

(ดี) มีมติให้แก้ไขปรับปรุงมาตรการปกป้องซึ่งเคยใช้อยู่

2. ให้ภาคีฝ่ายหนึ่งจัดหาสำเนารายงานฉบับที่เปิดเผยต่อสาธารณะของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในข้อ 204 ให้แก่ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งทันทีที่จัดทำเสร็จ

3. ในการแจ้งข้อมูลตามวรรคแรก ให้ภาคีที่จะใช้หรือขยายการใช้มาตรการปกป้องจัดหาหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่ามีความเสียหายอย่างรุนแรงหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรง ที่มีสาเหตุมาจากการนำเข้าสินค้าที่ได้แหล่งกำเนิดที่เพิ่มขึ้นจากภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง อันเป็นผลจากการลดหรือการยกเว้นอากรศุลกากรภายใต้ความตกลงนี้ ได้แก่ รายละเอียดของสินค้าที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดของรูปแบบมาตรการที่จะใช้ รวมทั้งเหตุผลที่ไม่ใช้มาตรการในข้อ 502 (เอ) แห่งบทนี้ วันที่เริ่มใช้มาตรการ ระยะเวลาที่ใช้ และแผนในการผ่อนคลายนความเข้มงวดการบังคับใช้มาตรการปกป้อง (หากมี) ในกรณีขอขยายเวลาการใช้มาตรการ ให้แสดงหลักฐานซึ่งแสดงให้เห็นว่าอุตสาหกรรมภายในกำลังปรับตัว ให้ภาคีที่ใช้หรือขยายการใช้มาตรการปกป้องจัดหาข้อมูลเพิ่มเติมให้แก่ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งหากได้รับการร้องขอ

4. ให้ภาคีที่ประสงค์จะใช้หรือขยายมาตรการปกป้องให้โอกาสที่เพียงพอสำหรับภาคีอีกฝ่ายหนึ่งในการหารือล่วงหน้า เพื่อทบทวนข้อมูลที่ได้รับตามวรรค 3 แลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับมาตรการดังกล่าว และเพื่อให้สามารถตกลงกันได้เรื่องการให้การชดเชยความเสียหายตามข้อ 507 วรรคแรก เป็นต้น

5. ในกรณีที่ภาคีใช้มาตรการชั่วคราวตามที่กำหนดในข้อ 505 เมื่อมีการร้องขอจากภาคีอีกฝ่ายหนึ่งให้ทำการหารือทันทีหลังจากที่มีการใช้มาตรการดังกล่าว

6. ให้ข้อบทที่เกี่ยวกับการแจ้งข้อมูลภายใต้บทนี้ ไม่ผูกพันภาคีฝ่ายที่จะเปิดเผยข้อมูลลับซึ่งหากมีการเปิดเผยจะเป็นการผิดกฎหมาย ขัดต่อประโยชน์สาธารณะ หรือขัดต่อประโยชน์ด้านการพาณิชย์ที่ชอบด้วยกฎหมายของวิสาหกิจเอกชนหรือรัฐ

การชดเชยความเสียหาย

1. ให้ภาคีฝ่ายที่ขยายการใช้มาตรการปกป้องเป็นระยะเวลาเกินกว่า 3 ปี หรือและตกลงร่วมกันกับภาคีอีกฝ่ายหนึ่งต่อการชดเชยความเสียหายด้านการเปิดเสรีทางการค้าในรูปของการให้ข้อลดหย่อนที่เท่าเทียมกัน ในช่วงของการขยายเวลาการใช้มาตรการดังกล่าวนานเกินสามปี ให้การหารือดังกล่าวให้ดำเนินการภายใน 30 วันนับแต่วันที่มมีมติให้ขยายการใช้มาตรการ และให้ดำเนินการก่อนมีการขยายเวลาการใช้มาตรการดังกล่าว ทั้งนี้ เป็นไปตามข้อ 506 วรรค 4

2. หากภาคีไม่สามารถตกลงกันได้เกี่ยวกับการชดเชยความเสียหายภายใน 30 วันนับจากวันที่เริ่มหารือ ให้ภาคีที่เป็นผู้ส่งออกสามารถระงับการให้สิทธิประโยชน์ทางการค้าที่ให้ไว้กับภาคีฝ่ายที่ขยายระยะเวลาในการใช้มาตรการในระดับที่เท่าเทียมกัน

3. ให้ภาคีฝ่ายหนึ่งแจ้งภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้าอย่างน้อย 30 วันก่อนที่จะระงับการให้สิทธิประโยชน์ทางการค้าภายใต้ข้อ 2 ของความตกลงฯ

4. ให้พันธกรณีที่จะต้องให้การชดเชยความเสียหายภายใต้วรรคแรก และสิทธิที่จะระงับการให้สิทธิประโยชน์ในระดับที่เท่าเทียมกันภายใต้วรรคสองสิ้นสุดลงเมื่อมีการระงับการใช้มาตรการปกป้อง

มาตรการปกป้องทั่วไป

1. ภาคีแต่ละฝ่ายสงวนสิทธิและพันธกรณีภายใต้ข้อ XIX แห่งภาคตัด 1994 และความตกลง WTO ว่าด้วยมาตรการปกป้อง และข้อบทอื่นใดที่เกี่ยวข้องในความตกลง WTO ความตกลงนี้ไม่ก่อให้เกิดสิทธิหรือพันธกรณีเพิ่มเติมต่อภาคีเกี่ยวกับมาตรการปกป้องทั่วไปข้างต้น เว้นแต่ภาคีที่ใช้มาตรการดังกล่าวอาจไม่ใช้มาตรการกับสินค้านำเข้าที่ได้แหล่งกำเนิดจากภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง หากการนำเข้าดังกล่าวไม่ก่อให้เกิด

2. ให้ภาคีที่จะใช้มาตรการปกป้องทั่วไปกับสินค้าที่ได้แหล่งกำเนิดจากภาคีอีกฝ่ายหนึ่งทำการหารือกับภาคีฝ่ายนั้นล่วงหน้าในระยะเวลาเท่าที่จะทำได้

มาตรฐานสำหรับมาตรการปกป้องพิเศษ

1. ในสถานการณ์พิเศษภาคีฝ่ายหนึ่งสามารถใช้มาตรการปกป้องพิเศษกับสินค้าเกษตรอ่อนไหวที่จำกัดจำนวนไว้ตามที่ระบุในภาคผนวก 5 ของความตกลงฯ

2. ให้ภาคีพยายามใช้มาตรการปกป้องพิเศษในลักษณะที่สอดคล้องกับข้อผูกพันของตนภายใต้ความตกลงนี้เพื่อสนับสนุนให้มีการขยายการค้าสินค้าเกษตรสองฝ่าย

3. ภาคีฝ่ายหนึ่งสามารถใช้มาตรการปกป้องพิเศษกับสินค้าใดๆ เฉพาะในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ในภาคผนวก 5 สำหรับสินค้านั้นๆ

4. อาจใช้มาตรการปกป้องพิเศษกับสินค้าเกษตรนำเข้าตามรายการที่ระบุไว้ในภาคผนวก 5 ของความตกลงฯ หากปริมาณการนำเข้าสินค้านี้สูงกว่าจากภาคีอีกฝ่ายหนึ่งถูกส่งผ่านมาในดินแดนศุลกากรของอีกฝ่ายหนึ่งในปีปฏิทินที่มีปริมาณเกินระดับที่กำหนดไว้สำหรับปีปฏิทินนั้น ดังที่ระบุไว้ในภาคผนวก 5

5. ในกรณีที่เป็นไปตามวรรค 4 ภาคีสามารถเพิ่มอัตราอากรศุลกากรสำหรับสินค้า ดังกล่าวในช่วงระยะเวลาที่เหลือของปี โดยใช้อัตราอากรศุลกากรที่เรียกเก็บจริง ณ ขณะนั้น หรืออัตราฐานอย่างใดอย่างหนึ่งที่ต่ำกว่า

6. หากมีสินค้าที่อยู่ระหว่างการขนส่งตามสัญญาซื้อขายไปยังภาคีอีกฝ่ายหนึ่งก่อนที่จะเก็บอากรศุลกากรเพิ่มตามความแห่งข้อนี้ ให้สินค้านี้ดังกล่าวได้รับการยกเว้นจากการเรียกเก็บอากรศุลกากรเพิ่ม แต่ให้ถือว่าเป็นการใช้สิทธิการนำเข้าสินค้านี้ดังกล่าวนับปีถัดไป เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการกำหนดปริมาณนำเข้าตามวรรคสี่ในปีถัดไปนั้น

7. ให้ภาคีแต่ละฝ่ายใช้มาตรการปกป้องพิเศษอย่างโปร่งใส โดยภาคีที่ใช้จะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร รวมถึงให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่อภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง โดยแจ้งเป็นการล่วงหน้ามากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และให้อยู่ภายในระยะเวลา 10 วันทำการของการดำเนินการ

8. ให้ภาคีที่ใช้มาตรการปกป้องพิเศษหรือและร่วมมือกับภาคีอีกฝ่ายหนึ่งในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการใช้มาตรการปกป้องนี้

9. ภาคีฝ่ายหนึ่งไม่ควรใช้มาตรการปกป้องพิเศษกับสินค้าซึ่งภาคีฝ่ายนั้นได้ใช้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งภายใต้ข้อ XIX ของแกตต์ 1994 และความตกลง WTO ว่าด้วยมาตรการปกป้อง หรือข้อบทที่เกี่ยวข้องในความตกลง WTO หรือมาตรการที่กำหนดในข้อ 502-508 และภาคีฝ่ายหนึ่งไม่ควรคงไว้ซึ่งการใช้มาตรการปกป้องพิเศษต่อไปกับสินค้าซึ่งภาคีฝ่ายนั้นได้ใช้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งภายใต้ข้อ XIX ของแกตต์ 1994 และความตกลง WTO ว่าด้วยมาตรการปกป้อง หรือข้อบทที่เกี่ยวข้องในความตกลง WTO หรือมาตรการที่กำหนดในข้อ 502-508

10. ไม่เกินกว่า 3 ปีหลังจากความตกลงนี้มีผลบังคับใช้ ให้ภาคีทบทวนการดำเนินการตามข้อนี้รวมทั้งรายการสินค้าและระดับการนำเข้าที่กำหนดค่าปริมาณการได้ ตลอดจนปัจจัยการขยายตัวที่ระบุไว้ในภาคผนวก 5 ของความตกลงฯ ให้การทบทวนดังกล่าวสอดคล้องกับการพัฒนาการค้าระหว่างประเทศด้วย

11. ในกรณีที่ภาคีได้ทำความตกลงหรือข้อตกลงกับประเทศที่สามที่มีได้เป็นภาคีในความตกลงฯ หลังจากที่มีความตกลงฯ มีผลบังคับใช้ และความตกลงหรือข้อตกลงดังกล่าวไม่มีข้อบทที่ให้อำนาจการปกป้องพิเศษกับสินค้าของความตกลงฯ และในขณะที่ประเทศที่สามที่มีได้เป็นภาคีนั้นเป็นผู้ส่งออกสินค้ารายใหญ่ ภาคีสัญญาด้วยความยินยอมร่วมกันอาจหารือเกี่ยวกับขอบเขตของสินค้าที่จะถอนออกได้

การบังคับใช้มาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ใช้มาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น คือ

1. อุตสาหกรรมภายในผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน (Like Product) หรือแข่งขันโดยตรง (Directly Competitive) กับสินค้านำเข้าที่ถูกพิจารณา (Product under Consideration) ซึ่งมีปริมาณการผลิตเป็นสัดส่วนใหญ่ (A Major Proportion) ของปริมาณการผลิตรวมทั้งประเทศ โดยอาจเป็นผู้ผลิตรายใหญ่รายเดียว หรือหลายรายที่มีผลผลิตรวมกันเป็นสัดส่วนใหญ่

2. หน่วยงานผู้มีอำนาจในการไต่สวน (กรมการค้าต่างประเทศ) เปิดไต่สวนเอง (กรณีที่ไม่มีการยื่นคำร้องขอของอุตสาหกรรมภายในตามข้อ 4.1 ของความตกลงฯ) หากกรมการค้าต่างประเทศเห็นว่ามี การนำเข้าสินค้าเพิ่มขึ้น และมีหลักฐานว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมภายใน ซึ่งเป็นผลจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นนั้น

ข้อกำหนดในการใช้มาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

1. มาตรการปกป้อง จะใช้บังคับกับสินค้านำเข้าจากทุกประเทศโดยไม่คำนึงถึงแหล่งที่มาของสินค้า ซึ่งเป็นไปตามหลักการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-favored Nation: MFN) ยกเว้นมาตรการ Bilateral SG และ Special SG ภายใต้การค้าเสรี จะใช้บังคับเฉพาะสินค้าจากประเทศคู่ภาคี

2. ให้ใช้มาตรการปกป้องการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น เท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันหรือบำบัดความเสียหาย และเพื่อให้อุตสาหกรรมภายในมีระยะเวลาในการปรับตัว

3. เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามข้อ 5.2 ของความตกลงฯ โดยอุตสาหกรรมภายในที่ยื่นคำร้องขอให้ไต่สวน ต้องทำแผนการปรับตัวยื่นต่อกรมการค้าต่างประเทศภายในกำหนด 3 เดือนนับแต่วันประกาศใช้ มาตรการปกป้องการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น

4. มาตรการ Global SG มีข้อยกเว้นว่าไม่ให้ใช้มาตรการ Global SG กับสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดจากประเทศกำลังพัฒนา ตราบเท่าที่ส่วนแบ่งการนำเข้าจากประเทศนั้นไม่เกินร้อยละ 3 ของปริมาณการนำเข้าสินค้านั้นโดยรวม แต่ทั้งนี้ สินค้าที่นำเข้าจากประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายที่มีส่วนแบ่งการนำเข้าไม่เกิน ร้อยละ 3 นั้น รวมกันแล้วต้องไม่เกินร้อยละ 9 ของปริมาณการนำเข้าสินค้านั้นโดยรวม

รูปแบบและระยะเวลาในการบังคับใช้มาตรการปกป้อง

1. มาตรการปกป้องชั่วคราว (Provisional Measure)

หากพิจารณาในเบื้องต้นพบว่า การนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายและเป็น สถานการณ์วิกฤต ซึ่งหากดำเนินการล่าช้าจะก่อให้เกิดผลเสียหาย ยากต่อการแก้ไข ประเทศผู้ใช้มาตรการ สามารถใช้มาตรการปกป้องชั่วคราวได้ โดยมีเงื่อนไขดังนี้

- มาตรการที่ใช้ควรอยู่ในรูปของการเพิ่มอากรขาเข้า เพื่อใ้จ่ายต่อการคืนในกรณีที่ไต่สวนแล้ว ไม่พบความเสียหาย

- ระยะเวลาที่ใช้ต้องไม่เกิน 200 วัน

- หากผลการไต่สวนพบว่าการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหาย จะต้องคืนอากรที่เรียกเก็บเพิ่มให้แก่ผู้นำเข้า

2. มาตรการปกป้องทั่วไป (Global SG)

- สามารถดำเนินการใช้มาตรการทางภาษี หรือจำกัดปริมาณการนำเข้า
- ใช้บังคับได้ในระยะเวลาที่จำเป็น แต่ไม่เกินครั้งละ 4 ปีนับแต่วันประกาศบังคับใช้
- กรณีจำเป็น สามารถขยายระยะเวลาการใช้มาตรการ ทั้งนี้ ระยะเวลาที่บังคับใช้ทั้งหมดซึ่งรวมทั้งระยะเวลาที่บังคับใช้มาตรการชั่วคราวแล้วต้องไม่เกิน 10 ปี สำหรับประเทศกำลังพัฒนา และ 8 ปีสำหรับประเทศพัฒนาแล้ว

ขั้นตอนและกระบวนการใช้มาตรการปกป้องการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น

1. อุตสาหกรรมภายในยื่นคำร้องขอตามแบบที่กำหนดต่อกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ เพื่อขอให้เปิดการไต่สวน

2. กรมการค้าต่างประเทศพิจารณาคำร้องขอว่ามีมูลหรือไม่ หากมีมูลจะประกาศเปิดการไต่สวน โดยจะต้องแจ้ง WTO เพื่อแจ้งเวียนประเทศสมาชิกทราบ และแจ้งรัฐบาลประเทศผู้ส่งออก รวมทั้งจัดส่งแบบสอบถามให้ผู้มีส่วนได้เสีย

3. กรมการค้าต่างประเทศดำเนินการไต่สวนความเสียหาย โดยพิจารณาจากปัจจัยหลัก 8 ปัจจัยที่กล่าวไว้ข้างต้น และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) และนำเสนอผลการไต่สวนต่อคณะกรรมการพิจารณา มาตรการปกป้อง (คปป.) เพื่อวินิจฉัย

4. คปป. วินิจฉัยผลการไต่สวนและนำเสนอ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์พิจารณาเห็นชอบ

5. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์พิจารณาคำวินิจฉัย หากเห็นชอบ กรมการค้าต่างประเทศจะออกประกาศบังคับใช้มาตรการ

การแก้ต่างเมื่อสินค้าไทยถูกประเทศคู่ค้าฟ้องภายใต้มาตรการปกป้องการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น

ในกรณีที่สินค้าจากไทยถูกประเทศคู่ค้าไต่สวนเพื่อใช้มาตรการปกป้องการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งด้านไต่สวนประเทศคู่ค้าและแก้ต่างเมื่อถูกประเทศคู่ค้าไต่สวน จะร่วมกับผู้ส่งออกและหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อกำหนดกลยุทธ์และแนวทางการแก้ต่าง และยกประเด็นต่อสู้ตามกระบวนการในแต่ละขั้นตอนของการไต่สวน

- การดำเนินการของประเทศที่ฟ้องสินค้าไทย
- แจ้งประกาศเปิดไต่สวนพร้อมเหตุผลในการเปิดต่อ WTO เพื่อให้เวียนประเทศสมาชิกทราบ
- มีหนังสือแจ้งการเปิดไต่สวนและแบบสอบถามมายังผู้ผลิต/ผู้ส่งออก (ที่ทราบ) โดยตรง
- มีหนังสือแจ้งการเปิดไต่สวนไปยังสถานทูตไทยประจำประเทศที่เปิดไต่สวน
- การแก้ต่างของผู้ส่งออก/ผู้ผลิต
- ประสานกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ เพื่อหารือกำหนดกลยุทธ์ในการแก้ต่าง/ต่อสู้

- รวบรวมข้อมูลปริมาณการส่งออกและข้อมูลการนำเข้าสินค้าที่ถูกฟ้องของประเทศที่เปิดไต่สวนในเวลา 3-5 ปี (ตามระยะเวลาของข้อมูลที่ใช้ในการไต่สวน) เพื่อตรวจสอบว่าสินค้าไทยที่ถูกฟ้องอยู่ในข่ายได้รับการยกเว้นจากการใช้มาตรการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่ รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อกับการตอบแบบสอบถาม และเตรียมบุคลากรในการตอบแบบสอบถามดังกล่าว

- ตรวจสอบกรอบเวลาในการตอบแบบสอบถาม และการเข้าร่วมให้ข้อคิดเห็น เพื่อให้ทันระยะเวลาที่กำหนด

สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

นับตั้งแต่มีการจัดตั้งองค์การการค้าโลกมาเป็นเวลา 8 ปี (2538-2545) มีการใช้มาตรการปกป้องแล้วกว่า 60 กรณี โดยประเทศสมาชิกหลายประเทศ ครอบคลุมสินค้าหลายรายการ อาทิ สินค้าเหล็ก รองเท้า ของเล่น แป้งสาลี น้ำตาล ไม้ขีดไฟ ผงหมึกดำ (Carbon Black) ไม้กวาด เนื้อแกะ เนื้อหมู ไม้อัด (Hardboard) ซึ่งกระทบต่อการส่งออกสินค้าของไทยบางรายการ เช่น ของเล่น ผงหมึก สินค้าเหล็ก เป็นต้น

รายงานล่าสุดของคณะกรรมการว่าด้วยการปกป้อง (Committee on Safeguards) ประจำปีได้สรุปสถานะการทบทวนการแจ้งของประเทศสมาชิก (Notification) เกี่ยวกับมาตรการปกป้องในรอบปีที่ผ่านมา (ณ วันที่ 4 พฤศจิกายน 2545) ดังนี้

1. การแจ้งเกี่ยวกับการออกและการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎระเบียบเกี่ยวกับการใช้มาตรการปกป้องของประเทศ

- นับตั้งแต่จัดตั้ง WTO มีประเทศสมาชิก 99 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ได้แจ้งต่อคณะกรรมการฯ เกี่ยวกับการออกและการเปลี่ยนแปลงกฎหมายเกี่ยวกับการใช้มาตรการปกป้อง และมี 30 ประเทศที่ยังไม่เคยแจ้งกฎหมายกฎระเบียบเกี่ยวกับการใช้มาตรการปกป้อง

- ในปี 2545 คณะกรรมการฯ ได้ทบทวนการแจ้งการออกและการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎระเบียบเกี่ยวกับการใช้มาตรการปกป้องของไต้หวัน สาธารณรัฐโตมิกันัน เกาหลี ลิทัวเนีย มอลโดวา จีน และโปแลนด์

2. การแจ้งเพื่อเริ่มกระบวนการไต่สวน

- มีการแจ้งเพื่อเริ่มกระบวนการไต่สวน 39 กรณี ได้แก่ บัลแกเรีย (Crown Corks, แอมโมเนีย ไนเตรต, ยูเรีย และสินค้าเหล็ก) แคนาดา (สินค้าเหล็ก) ชิลี (สินค้าเหล็ก, ไฟแช็ก และฟรุกโตส/กลูโคส) คอสตาริกา (ข้าว) สาธารณรัฐเซเชล (แอมโมเนียไนเตรต, ผงโกโก้, กรดซิติริก, ลวด, Robes and Cables, Tubes and Pipes และสินค้าเหล็ก) สหภาพยุโรป (สินค้าเหล็ก) ฮังการี (สินค้าเหล็ก) อินเดีย (Phenol, Acetone, Epichlorohydrin, เข็มจักรเย็บผ้าอุตสาหกรรม และน้ำมันพืช) จอร์แดน (Magnetic Tapes, อ่างล้างทำด้วยเซรามิค, กระเบื้องเซรามิค, อุปกรณ์หุงหาอาหาร, Electric Accumulator และพาสต้า) ลัตเวีย (หมูและเนื้อหมู) เม็กซิโก (Plywood Panel) จีน (สินค้าเหล็ก) โปแลนด์ (Calcium Carbide, เครื่องทำน้ำร้อน และสินค้าเหล็ก) สาธารณรัฐสโลวัก (แอมโมเนียไนเตรต) และเวเนซุเอลา (กระดาษ และเหล็ก รูปตัว U)

3. การแจ้งเพื่อใช้มาตรการปกป้องชั่วคราว

- มีการแจ้งเพื่อใช้มาตรการปกป้องชั่วคราว 15 กรณี ได้แก่ บัลแกเรีย (แอมโมเนียไนเตรต) ซิลี (ฟรุกโตส) คอสตาริกา (ข้าว) สาธารณรัฐเชค (ผงโกโก้) สหภาพยุโรป (สินค้านำเข้าเหล็ก) ฮังการี (สินค้านำเข้าเหล็ก) จอร์แดน (Magnetic Tapes) จีน (สินค้านำเข้าเหล็ก) ฟิลิปปินส์ (Grey Portland Cement และกระเบื้องปูพื้น) โปแลนด์ (สินค้านำเข้าเหล็ก)

4. การแจ้งผลการไต่สวนความเสียหายที่เกิดจากการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น

- ประเทศสมาชิกได้แจ้งผลการไต่สวนความเสียหายที่เกิดจากการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น 18 กรณี ได้แก่ บราซิล (มะพร้าว) บัลแกเรีย (Crown Corks) แคนาดา (สินค้านำเข้าเหล็ก) สาธารณรัฐเชค (ผงโกโก้) สหภาพยุโรป (สินค้านำเข้าเหล็ก) อินเดีย (Phenol, Epichlorohydrin) จอร์แดน (Magnetic Tapes) ลิทัวเนีย (ยีสต์ทำขนม) ฟิลิปปินส์ (Grey Portland Cement และกระเบื้องปูพื้น) สาธารณรัฐ สโลวัก (น้ำตาล) สหรัฐอเมริกา (สินค้านำเข้าเหล็ก)

5. การแจ้งยุติการไต่สวนโดยไม่มีการใช้มาตรการปกป้อง

- มีประเทศสมาชิกแจ้งยุติการไต่สวนโดยไม่มีมาตรการปกป้อง 10 กรณี ได้แก่ ซิลี (สินค้านำเข้าเหล็ก, ไฟแช็ก และกลูโคส) ญี่ปุ่น (เสื่อตาทามิ, Welsh Onion และเห็ดชิตาเกะ) โมร็อกโก (ยางพารา) ฟิลิปปินส์ (ซอสมะเขือเทศ) เอลซาลวาดอร์ (ปุย) สหรัฐอเมริกา (สินค้านำเข้าเหล็กบางรายการ)

6. การแจ้งการประกาศใช้มาตรการปกป้อง

- มีประเทศสมาชิกแจ้งการประกาศใช้มาตรการปกป้อง 26 กรณี ได้แก่ บราซิล (มะพร้าว) ซิลี (สินค้านำเข้าเหล็ก) สาธารณรัฐเชค (ผงโกโก้) สหภาพยุโรป (สินค้านำเข้าเหล็ก) อินเดีย (Acetone, Phenol and Gamma Ferric Oxide/Magnetic Iron Oxide) จอร์แดน (Magnetic Tapes) ลิทัวเนีย (ยีสต์ทำขนม) ฟิลิปปินส์ (กระเบื้องปูพื้น) สาธารณรัฐสโลวัก (น้ำตาล) สหรัฐอเมริกา (สินค้านำเข้าเหล็ก, เนื้อแกะ, Line Pipe และ Wire Rod)

การใช้มาตรการปกป้องของประเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับไทย

ที่ผ่านมา ประเทศสมาชิก WTO มีการใช้มาตรการปกป้องในสินค้าต่าง ๆ ซึ่งมีกรณีที่เกี่ยวข้อง หรือ กรณีที่ส่งผลกระทบต่อไทยในฐานะที่ไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าสำคัญ อาทิ

1. มาตรการปกป้องสินค้านำเข้าเหล็กของสหรัฐฯ

สหรัฐฯ ประกาศใช้มาตรการ Safeguards เหล็ก ภายใต้กฎหมายการค้ามาตรา 201 เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2545 เพื่อกำหนดโควตาภาษี (Tariff Quota) สำหรับเศษเหล็ก (Slag) และเก็บภาษีศุลกากร (Tariffs) กับสินค้านำเข้าเหล็ก 9 กลุ่ม ได้แก่ เหล็กรีดร้อนชนิดแท่ง เหล็กรีดเย็นชนิดแท่ง เหล็กแท่งทรงยาว ท่อเหล็กชนิดเชื่อม ข้อต่อท่อเหล็ก เหล็กไร้สนิมชนิดแท่ง เหล็กไร้สนิมชนิดลวด เหล็กไร้สนิมชนิดลวดเกลียว และเหล็กเคลือบดีบุก ในอัตราร้อยละ 8-30 จากเดิมที่เคยเก็บในอัตราร้อยละ 0-10 ทั้งนี้ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 20 มีนาคม 2545 เป็นต้นไป เป็นระยะเวลา 3 ปี

ทั้งนี้ สหรัฐฯ จะไม่ใช้มาตรการดังกล่าวกับประเทศกำลังพัฒนาที่มีสัดส่วนการนำเข้าเหล็กในสหรัฐฯ ในปริมาณไม่เกินร้อยละ 3 และไม่ใช้มาตรการกับประเทศแคนาดา และเม็กซิโกในฐานะประเทศสมาชิกในกลุ่ม NAFTA ตลอดจนอิสราเอลและจอร์แดนในฐานะประเทศที่จัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับสหรัฐฯ โดยสินค้านำเข้าเหล็กส่งออกของไทยที่ถูกใช้มาตรการ Safeguards เนื่องจากมีปริมาณการนำเข้าในสหรัฐฯ

สมาชิก WTO หลายประเทศได้ร่วมฟ้องมาตรการ Safeguards เหล็กขางตันของสหรัฐฯ โดยนำมาตรการดังกล่าวเข้ากระบวนการระงับข้อพิพาท (Dispute Settlement Procedure) ของ WTO ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2545 ในกรณีพิพาทนี้ กระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการปกป้องผลประโยชน์ของไทย โดยการเข้าร่วมเป็นฝ่ายที่ 3 ในกรณีพิพาทนี้ เพื่อเรียกร้องให้สหรัฐฯใช้มาตรการ Safeguards ให้สอดคล้องกับความตกลง Safeguards ของ WTO

2. การใช้มาตรการปกป้องชั่วคราวของสินค้าเหล็กของสหภาพยุโรป

คณะกรรมการสหภาพยุโรป (European Commission) ได้ประกาศเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2545 ที่จะใช้มาตรการปกป้องชั่วคราว (Provisional Safeguards) กับสินค้าเหล็ก 15 รายการ ที่ได้รับผลกระทบจากการใช้มาตรการ Safeguards เหล็กของสหรัฐฯ เป็นเวลา 6 เดือน โดยกำหนดโควตาภาษี (Tariff Quota) อัตราภาษีร้อยละ 2-5 ทั้งนี้ ปริมาณโควตาของสินค้าแต่ละรายการจะเท่ากับปริมาณเฉลี่ยของการนำเข้าในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (ปี 1999-2001) บวกอีกร้อยละ 10 และหากมีการนำเข้าเกินปริมาณโควตาที่กำหนด สหภาพยุโรปก็จะเก็บภาษีเพิ่มในอัตราที่ร้อยละ 14.9-26

ทั้งนี้ มาตรการนี้จะไม่ใช้กับประเทศกำลังพัฒนาที่มีสัดส่วนการนำเข้าในสหภาพยุโรปต่ำกว่าร้อยละ 3 ตลอดจนจะไม่ใช้กับการนำเข้าจากรัสเซีย ยูเครน และคาซัคสถาน ซึ่งมีความตกลงจำกัดปริมาณการนำเข้ากับสหภาพยุโรปแยกต่างหาก (Separate Quantitative Restriction) อยู่แล้ว

สำหรับไทย ข้อต่อท่อเหล็กเป็นสินค้ารายการเดียวที่ถูกมาตรการ Provisional Safeguards จากสหภาพยุโรป

กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับมาตรการปกป้อง

- ประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการกำหนดมาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2542

- ประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการกำหนดมาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548